

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 82/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a maloletého [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Košice-okolie sp. zn. 1 Pv 203/24/8806 zo 17. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. novembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho práva nebyť podrobený krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 203/24/8806 zo 17. septembra 2024. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie okresnej prokuratúry a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Okrem toho si sťažovatelia uplatňujú aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľka v 1. rade podala 29. apríla 2024 trestné oznámenie, z ktorého vyplynuli skutočnosti, na základe ktorých vyšetrovateľka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie (ďalej len „vyšetrovateľka“) začala uznesením ČVS: ORP-191/1-VYS-KS-2024 z 15. mája 2024 trestné stíhanie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Osobou, ktorú sťažovateľka v 1. rade označila ako páchatel'a uvedeného konania, bol jej manžel a otec dvoch maloletých detí pochádzajúcich z manželstva. Po vypočutí sťažovateľky, jej matky, znaleckom posúdení osobnosti sťažovateľky a vypočutí manžela

sťažovateľky vydala vyšetrovateľka 30. júla 2024 uznesenie, ktorým trestné stíhanie zastavila na základe § 215 ods. 1 písm. b), ods. 4 Trestného poriadku.

2.2. Proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania podala sťažovateľka v 1. rade sťažnosť, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra napadnutým uznesením, ktorým sťažnosť sťažovateľky zamietla ako nedôvodnú. Následne podala sťažovateľka v 1. rade aj žiadosť o preskúmanie postupu policajta a prokurátora podľa § 210 Trestného poriadku. V nadväznosti na túto žiadosť jej bolo doručené upovedomenie prokurátora Krajskej prokuratúry v Košiciach sp. zn. 4 Kn 139/24/8800 z 11. novembra 2024, ktorý ale jej podanie neposúdil podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku (s poukazom na § 10 ods. 14 Trestného poriadku z dôvodu, že už nejde o prípravné konanie), ale podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 (ďalej len „príkaz“), pričom nezistil skutočnosti odôvodňujúce prijatie opatrení v trestnej veci a zároveň ju poučil, že jej prípadná opakovaná žiadosť už nebude vybavovaná.

II.

Argumentácia v ústavnej sťažnosti

3. Sťažovatelia svojou ústavnou sťažnosťou napadli iba napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry, proti následnému upovedomeniu krajskej prokuratúry nenamietali. Sťažovateľka v 1. rade zdôraznila, že pozitívny záväzok štátu poskytnúť ochranu či zaručiť základné práva označené touto ústavnou sťažnosťou nie je možné považovať za splnený v prípade, že nie je vedené efektívne vyšetrovanie skutkov spáchaných súkromnými jednotlivcami.

4. Konkrétne sťažovateľka v 1. rade uviedla, že na jednej strane v prospech záveru, že bola obeťou skutkov fyzického a psychického týrania, svedčila jej výpoveď a aj výpoveď jej matky a v neprospech tohto záveru výpoveď jej manžela, vyšetrovateľka (a následne tento postup odobrila aj prokurátorka) nevykonala dôkaz, ktorý by bol podľa sťažovateľky spôsobilý prispieť k zisteniu objektívneho skutkového stavu, t. j. znalecké dokazovanie z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých, ktorého účelom by bolo posúdenie osobnosti jej manžela. Závery takéhoto znaleckého dokazovania by boli nepochybne spôsobilé poskytnúť informácie o tom, či osobnosti manžela sťažovateľky v 1. rade zodpovedá správanie opisované sťažovateľkou, ktoré bez akýchkoľvek pochybností v prípade, že k nemu došlo, je skutkom fyzického a psychického násillia páchaného na sťažovateľke v 1. rade, alebo či jeho osobnosti takéto správanie nezodpovedá.

5. Taktiež z uznesenia o zastavení trestného stíhania ani z uznesenia prokurátorky napadnutého touto ústavnou sťažnosťou nebolo možné podľa sťažovateľky v 1. rade zistiť zmysluplné dôvody, ktoré viedli orgány činné v trestnom konaní k nevykonaniu dokazovania smerujúceho k zisteniu skutočností dôležitých pre posúdenie, či sa u sťažovateľa v 2. rade prejavujú stopy po skutkoch uvedených sťažovateľkou v 1. rade v jej trestnom oznámení a jej výpovedi, ktoré by napĺňali pojmové znaky zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľka v 1. rade nesúhlasila, že prokurátorka považovala v napadnutom uznesení ňou opísané konanie jej manžela proti sťažovateľovi v 2. rade za prejav nedostatočných rodičovských kompetencií.

6. Sťažovateľka v 1. rade tiež zdôraznila, že akceptuje, že samotné podanie trestného oznámenia nezakladá právo oznamovateľa, aby bolo konkrétnej osobe vznesené obvinenie, prípadne podaná obžaloba na ňu a aby bola uznaná vinnou z konkrétneho trestného činu. Toho sa sťažovatelia svojou

ústavnou sťažnosťou ani nedomáhali. Tvrdila ale, že orgány činné v trestnom konaní nevenovali skutkom násilia otca proti maloletému sťažovateľovi v 2. rade vôbec žiadnu pozornosť a nevykonali žiadne dôkazy, ktorými by zabezpečili ich účinné vyšetrenie. Nevykonali žiadne dôkazy, a to ani posúdenie osobnosti otca maloletého sťažovateľa v 2. rade ani maloletého sťažovateľa v 2. rade samotného, ktoré by umožnilo prispieť k zisteniu skutkového stavu v rozsahu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti. Sťažovateľka v 1. rade preto konštatovala, že orgány činné v trestnom konaní v konečnom dôsledku nezabezpečili ich právo na účinné vyšetovanie skutkov neľudského, krutého a ponižujúceho zaobchádzania, čím nesplnili svoj záväzok chrániť práva označené práve touto ústavnou sťažnosťou.

7. Vo vzťahu k podaniu ústavnej sťažnosti aj v mene sťažovateľa v 2. rade sťažovateľka v 1. rade uviedla, že si je vedomá toho, že v prípade, že ústavný súd prijme sťažnosť sťažovateľa v 2. rade na ďalšie konanie, ustanoví maloletému sťažovateľovi opatrovníka. Takýto postup, teda prijatie ústavnej sťažnosti podanej v mene maloletého sťažovateľa jedným z rodičov vo veciach, v ktorých môže dôjsť k rozporu medzi rodičmi navzájom či maloletým dieťaťom a rodičmi, a následne ustanovenie opatrovníka maloletému sťažovateľovi je v rozhodovacej činnosti ústavného súdu obvyklým postupom (napr. uznesenie sp. zn. I. ÚS 378/2019 zo 17. septembra 2019).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva sťažovateľov nebyť podrobený krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu (čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru).

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd uznáva, že okrem samotného zákazu krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania obsahuje čl. 3 dohovoru aj záväzok štátu zabezpečiť efektívne vyšetovanie rozumne podložených obvinení z krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania, ktorý v takomto prípade predstavuje procesnoprávny záväzok štátu riadne vyšetriť konanie, ktoré by mohlo byť obsahom zákazu podľa čl. 3 dohovoru, resp. čl. 16 ods. 2 ústavy.

11. Z napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry ústavný súd zistil, že manžel sťažovateľky sa odstáhoval zo spoločnej domácnosti (9. apríla 2024) ešte pred tým, ako na neho sťažovateľka v 1. rade podala trestné oznámenie (29. apríla 2024), pričom to bol on, kto následne podal aj návrh na rozvod ich manželstva (10. mája 2024). V rámci tohto konania mal konajúci súd vydať neodkladné opatrenie o styku s deťmi (13. júna 2024), ktoré ale sťažovateľka v 1. rade údajne nedodržala. Manžel sťažovateľky v 1. rade preto vo svojej výpovedi považoval jej trestné oznámenie za účelové práve kvôli rozvodu a úprave styku s deťmi. Okrem toho na svoju obranu predložil elektronickú komunikáciu medzi manželmi, z ktorej nie je badať výrazný konflikt alebo agresivitu zo strany podozrivého voči jeho manželke. Prokurátorka okresnej prokuratúry v napadnutom uznesení s odkazom na konkrétne SMS správy (v období od januára 2022 do januára 2023 a časti roka 2024) konštatovala, že tieto vyvracajú tvrdenia sťažovateľky v 1. rade o jej nedobrovoľnom druhom tehotenstve, ale inak obsahujú iba bežnú partnerskú komunikáciu

o práci, nákupoch a starostlivosti o dieťa. Z výpovede matky sťažovateľky v 1. rade vyplynulo, že táto nikdy nevidela, že by podozrivý fyzicky napadol sťažovateľku v 1. rade, počula iba ich vzájomné hádky.

12. V napadnutom uznesení okresnej prokuratúry je komplexne citovaný aj znalecký posudok č. 31/2024, z ktorého vyplynulo, že hoci znalec nezaznamenal u sťažovateľky v 1. rade tendencie k vyslovenému klamstvu, čo sa týka možného skresľovania prežitých udalostí, ide v danom prípade o emočne silne „podfarbenú“ záležitosť (manželský spor s výrazne intenzívnym pocitom krivdy a sklamania a v poslednom období značne turbulentný vzťah, čo znásobuje intenzitu emócií), preto znalec nevyklučuje, že by sťažovateľka v 1. rade mohla realitu interpretovať viac subjektívne a s prihliadnutím na svoje záujmy. Potvrdzuje to tiež zvýšené skóre v „*Lži škálach*“ a v „*Škále nadmerne pozitívnej sebaaprezentácie*“ vo viacerých metodikách. Uvedené neznačí, že by zámerne klamala, ale že ide o osobu, u ktorej bol v čase konania znaleckého vyšetrenia badateľný sklon k podávaniu sociálne žiaducich odpovedí, t. j. takých, aby sa javila v lepšom svetle. Jej vierohodnosť by mohla byť znížená nasledujúcimi črtami osobnosti, resp. znakmi správania: (1) sklon menovanej prežívať viaceré udalosti emočnejšie a s vystupňovaným afektívnym sprievodom, (2) možné nadmerné očakávanie smerom na manžela, že sa o ňu postará, (3) akceptácia, že do jej rodinného a partnerského diania nadmerne zasahovala jej rodina, čo v zásade nikdy nie je želaným javom, (4) je možné sa pýtať, či sa nedali ňou popisované negatívne a agresívne prvky správania zo strany manžela evidovať oveľa skôr (hlavne ak mal ubližovať ich bezbrannému synovi), (5) skutočnosť, že napriek tomu, že počas výsluchu na polícii a znaleckého vyšetrenia opakovane popisovala manželovo neznesiteľné správanie, tak žiadosť o rozvod podal manžel a práve on sa ako prvý odsťahoval preč (málo vídané správanie, pretože väčšinou agresor zo spoločnej domácnosti neodchádza a nepodáva žiadosť o rozvod). Zo psychologického hľadiska sa u sťažovateľky v 1. rade stopy alebo následky skutkov, ktoré sú predmetom trestného konania, neprejavujú. Sťažovateľka v 1. rade taktiež nevykazuje znaky „*syndrómu týranej osoby*“. Aj vzhľadom na už uvedené okolnosti prokurátorka okresnej prokuratúry v napadnutom uznesení konštatovala, že medzi konfliktným manželstvom a medzi situáciami, keď dochádza k samotnému týraniu jedného z manželov, existuje úzka hranica, pričom v danom prípade táto prekročená nebola a uvedené bolo tiež potvrdené znaleckým dokazovaním.

13. Napokon okresná prokuratúra v napadnutom uznesení poukázala aj na okolnosť, že v súčasnosti prebieha civilné súdne konanie – rozvod manželov a úprava rodičovských práv a povinností. Do vyšetrovacieho spisu bolo zabezpečené uznesenie Mestského súdu Košice sp. zn. 85P/67/2024 z 13. júna 2024, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým sa dočasne upravuje styk otca s maloletými deťmi a ukladá rodičom detí výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na účely riešenia nepriaznivých vplyvov konfliktov rodičov na maloleté deti. Civilný súd v rámci svojej pôsobnosti a kompetencie v rámci dokazovania nezistil také skutočnosti na strane otca maloletých detí (násilné správanie, neprimerané zaobchádzanie s deťmi), ktoré by ho diskvalifikovali v možnosti osobne sa starať o svoje maloleté deti. Aj s ohľadom na túto okolnosť prokurátorka okresnej prokuratúry nepovažovala ani v záujme maloletého dieťaťa, ani v záujme trestného konania podrobovať maloletého sťažovateľa v 2. rade sťažovateľkou v 1. rade navrhovaným vyšetreniam.

14. Sťažovateľka v 1. rade sa v ústavnej sťažnosti snažila prezentovať situáciu tak, že orgány činné v trestnom konaní pri riešení protikladu medzi jej výpoveďou a výpoveďou jej matky na jednej

strane a výpoveďou jej manžela na druhej strane, bezdôvodne uverili jej manželovi, a to bez toho, aby vykonali ďalšie dokazovanie vo vzťahu k jej manželovi, resp. sťažovateľovi v 2. rade, ktorým by ustálili skutkový stav. Opomenula pritom ale súhrn okolností (odchod manžela zo spoločnej domácnosti, rozvodové konanie, predložená komunikácia medzi manželmi, súhrnné závery znalca z psychologického posudzovania sťažovateľky v 1. rade), ktoré pri ich komplexnom posúdení odôvodňovali záver o zastavení trestného stíhania, ako aj vylučovali potrebu ďalšieho znaleckého dokazovania v intenciách, ako to navrhovala sťažovateľka v 1. rade. Ústavný súd preto konštatuje, že napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry po zohľadnení všetkých relevantných okolností zrozumiteľným a logickým spôsobom uviedlo presvedčivé dôvody, pre ktoré bola sťažnosť sťažovateľky v 1. rade proti zastaveniu trestného stíhania zamietnutá ako nedôvodná.

15. Z upovedomenia prokurátora krajskej prokuratúry vyplýva, že podanie sťažovateľky v 1. rade neposúdil podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu, že už nejde o prípravné konanie (§ 10 ods. 14 Trestného poriadku), ale podľa príkazu. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu prokurátora bol ale vykonaný prieskum zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní prokurátorom. Taký prieskum sa vykonáva nadriadeným prokurátorom, a to v zmysle príkazu účinného od 1. januára 2020. Podľa čl. 1 príkazu tento príkaz upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku, alebo odstránenia prieťahov prokurátora v predsúdnom konaní... a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Výsledkom prieskumu bolo vydané rovnako zrozumiteľné a presvedčivé upovedomenie nadriadeného prokurátora, ktoré sťažovateľka v 1. rade v ústavnej sťažnosti nenamietala.

16. Hoci sťažovateľka v 1. rade v ústavnej sťažnosti výslovne uviedla, že sa nedomáha nároku na to, aby konkrétnej osobe bolo vznesené obvinenie, obsah samotnej ústavnej sťažnosti svedčí skôr o opaku. Ústavný súd preto považoval za potrebné uviesť odkaz na svoju ustálenú judikatúru (II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, II. ÚS 738/2016), podľa ktorej ak orgány činné v trestnom konaní v danom prípade po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľa, nemohli porušiť jeho zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok a už vôbec nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, prípadne nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo v ňom pokračovalo. Oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave.

17. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav

takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05), prípadne z iných dôvodov. Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vyčítaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

18. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresnej prokuratúry na jednej strane a namietaným porušením zákazu krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania v rámci záväzku štátu efektívne vyšetriť konanie, ktoré by mohlo byť obsahom tohto zákazu, na strane druhej neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť jeho porušenie po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov, ako boli špecifikované v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu